

Motion till riksdagen 2006/07:N202

av **Tobias Krantz (fp)**

Ny start för Norrbotten

Sammanfattning

- ? Satsa på företagandet. Sänk skatter och förenkla regler inte minst för de små och medelstora företagen. Det är nyckeln till ett uppsving för entreprenörskap inte minst i Norrbotten.
- ? Slå vakt om Norrbottens basnäringar. Energipolitiken måste tillhandahålla långsiktigt konkurrenskraftiga elpriser.
- ? Utveckla de nya näringarna, inte minst turistbranschen. Satsa på ökad marknadsföring. Stoppa kommunernas osunda konkurrens med privata företagare.
- ? Satsa på forskning och högre utbildning. Ge Luleå tekniska universitet goda förutsättningar att fortsätta utvecklas till ett universitet av hög klass utifrån sina förutsättningar.
- ? Inrätta en yrkes- eller fackhögskola i Norrbotten. Sverige behöver regelrätta yrkes- eller fackhögskolor. En av de nya fackhögskolorna skulle kunna lokaliseras till Norrbotten.
- ? Återupprätta rättsväsendet. Ge Norrbotten fler poliser. Stärk rättsväsendet längs hela rättskedjan polis-åklagare-domstol.
- ? Satsa rejält på kommunikationerna i Norrbotten. Utveckla flygtrafiken, genomför en ordentlig satsning på länets vägnät och sänk drivmedelsskatterna.
- ? Förnya Norrbottens bilpark. Det ökar trafiksäkerheten och är nyttigt för miljön. Höj skrotningspremien.
- ? Genomför en skatteharmonisering vad gäller den röda finska oljan. Nuvarande regelverk saknar folklig legitimitet.

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om jobb och tillväxt i Norrbotten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om utbildning och forskning i Norrbotten.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om rättsväsendet i Norrbotten.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om kommunikationer i Norrbotten.³

¹ Yrkande 2 hänvisat till UbU.

² Yrkande 3 hänvisat till JuU.

³ Yrkande 4 hänvisat till TU.

Motivering

I början av det förra seklet fanns det en nybyggeranda i Norrbotten. Norrbotten var ett län som växte och den tidens gruv- och skogsnäring skapade många jobb för de nyinflyttade norrbottningarna.

I dag står alltför många norrbottningar utan jobb. Det finns orter i inlandet som under det senaste decenniet har tappat så mycket som 10 % av sin befolkning. Men samtidigt som många norrbottningar befinner sig i utanförskap öppnar sig nya möjligheter för länet. Basnäringarna står starka och kan utvecklas ytterligare om de ges möjligheter att tävla på samma villkor som sina konkurrenter utanför landets gränser. Med en ny turismpolitik, som ser de lokala och regionala möjligheterna och inte dikteras uppifrån, kan turistnäringen bli en ännu större näring i Norrbotten.

Valet i september innebär att Sverige fick en ny regering. Efter tolv års styre tvingades Socialdemokraterna lämna ifrån sig regeringsmakten. Det ger nytt hopp för Sverige – och för Norrbotten. Den nya regeringen har deklarerat att den s.k. arbetslinjen ska återupprättas. Det ska bli mer lönsamt att arbeta och det ska bli enklare och billigare att starta och driva företag. Entreprenörskap och småföretagande ska uppmuntras.

Den nya regeringen har också varit tydlig när det gäller att poängtera att det nu är dags att sätta kunskap och studiero i centrum för skolans arbete. Den högre utbildningen och forskningen är avgörande för hur Sverige klarar globaliseringen och måste därför ges högsta prioritet; regeringens höstbudget innehåller en miljardsatsning på forskning. Rättsamhället ska stärkas bl.a. genom fler poliser. En upprustning av landets kommunikationer är central.

Den nya politiska miljön skapar nya förutsättningar för Norrbotten. I motionen pekas på ett antal frågor som under de kommande åren kommer att vara betydelsefulla för länets utveckling.

Jobb och tillväxt

Varje del av Sverige har sina fördelar och sina unika möjligheter. Dessa kan endast tas till vara genom lokala initiativ. Tyngdpunkten ligger i decentralisering, nyetablering av småföretag och lokal samverkan. Mobilisering av lokala resurser kan inte kommenderas fram genom politiska beslut, utan regionalpolitiken måste utformas så att den stöder, underlättar och stimulerar utvecklingen. Det är nödvändigt att det tankesättet genomsyrar Norrbotten för att länet ska växa och utvecklas.

Industrins betydelse för Norrland har varit och är fortfarande stor. Företag som LKAB, SSAB, SCA är stora arbetsgivare, och konsekvenserna om en eller flera av dessa företag skulle sluta investera i landet vore allvarliga. Följdverkningarna skulle drabba Norrbotten med en sämre befolkningsutveckling och en minskad framtidstro. Det är därför viktigt att slå vakt om basindustrin och möjliggöra för framtida expansion inom sektorn. Det är

Fel! Okänt namn på

företagens uppgift att investera för att möta framtidens expansionsmöjligheter, men det är politikernas uppgift att se till att företagen vågar investera. En långsiktig politik som gör att företagen vågar investera är vad såväl Norrbotten som övriga landet behöver.

För många av de norrbottniska företagen är elektriciteten en viktig insatsvara. Såväl gruvnäringen som massa- och pappersindustrin är mycket elberoende i sina processer. Sveriges relativt utsatta geografiska läge, med långa avstånd som kräver transporter, har traditionellt vägts upp av Sveriges historiskt låga elpriser och goda tillgång till råvaror. Om detta ska vara en konkurrensfördel även i fortsättningen måste ledordet för energipolitiken bli utveckling i stället för avveckling. Den nya regeringens omläggning av energipolitiken är i det perspektivet mycket välkommen.

Samtidigt som de stora företagen inom basnäringarna också i framtiden kommer att vara av stor betydelse för Norrbotten är det viktigt att se utvecklingspotentialen för inte minst små och medelstora företag inom nya branscher. Den svenska turistnäringen har stor potential och kan komma att bli en av de stora framtidsbranscherna. I Norrbotten finns det gott om driftiga entreprenörer inom sektorer som turism, internationell tjänsteverksamhet, omsorg och upplevelser. Kyla, kallt klimat, snö och mörker är förhållanden som kan användas på ett kreativt sätt. I Norrbotten finns både förutsättningar och idéer. På många platser håller ett kraftfullt näringsliv på att växa fram.

Företagsklimatet i Norrbotten måste förbättras. Vid sidan av generella nationella åtgärder såsom sänkta skatter och enklare regler för företagandet krävs också att lokala och regionala aktörer agerar på ett sådant sätt att företagande och entreprenörskap uppmuntras. Ett problem i Norrbotten är den osunda konkurrens som många kommuner bedriver. Det lokala näringslivet vållas stora skador genom att kommunala bolag säljer tjänster som borde vara förbehållna den privata sektorn. Förluster och andra misstag får skattebetalarna stå för, och det går ut över satsningar på kärnverksamhet som skola och omsorg.

Utexaminerade studenter har i dag svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Därför är de ofta tvungna att ta jobb som de är överkvalificerade för, något som är mycket oroande ur samhällsekonomisk synvinkel. Kontakten mellan länets studenter och näringslivet bör därför stärkas i syftet att underlätta övergången från student- till arbetsliv.

Utbildning och forskning

Sverige och Norrbotten behöver en ny utbildningspolitik. Ett drygt decennium av socialdemokratiskt styre har satt sina spår. Alltför många går ut grundskolan utan att ha godkända betyg, gymnasiet fungerar för alltför många som en utslagningsmaskin och inom den högre utbildningen har kvantitet tenderat att sättas före kvalitet.

Problemen inom utbildningsväsendet är inte elevernas, studenternas, lärarnas eller forskarnas fel. Runtom i landet och i Norrbotten görs i dag fantas-

tiska prestationer av dem som verkar ute i kunskapsförmedlandets och kunskapsproduktionens vardag. Det är den förda skol- och utbildningspolitiken som bär ansvaret. Därför är det nu viktigt att politiken läggs om.

Skolan måste ställa den enskilda eleven i centrum. Grunden i ett liberalt samhälle är att vi alla är olika och har olika talanger och förutsättningar. För att ge alla elever möjligheter att hinna tillgodogöra sig kunskaper i sin egen takt bör grundskolan göras mer flexibel. Fristående skolor ska ges möjlighet att verka vid sidan av de kommunala skolorna; det ger föräldrar och elever ökad valfrihet. Med fler fristående skolor får vi en mångfald av såväl kommunala som fristående skolor med olika inriktningar som kan tillfredsställa alla elevers behov.

Fokus i skolan måste tydligare än hittills riktas på kunskap och studiero. För det krävs tydligare och tidigare utvärderingar genom exempelvis betyg och andra kunskapskontroller. Lärarrollen måste uppvärderas. Lärarna måste få klarare befogenheter när det gäller att stävja oordning och trakasserier. Läraren ska inte vara auktoritär men däremot en självklar auktoritet. Statusen för lärarna måste också höjas genom exempelvis höjda löner.

Alla elever är inte teoretiskt begåvade eller intresserade; många har i stället en stor fallenhet för exempelvis praktiska yrken. Därför måste både gymnasiet och den eftergymnasiala utbildningen göras mer flexibel. Efterfrågan på yrkeskunnigt folk är också stor hos många företag. En framtida gymnasieskola bör innehålla mer praktiska utbildningar, inklusive en lärlingsutbildning. Och den nuvarande kvalificerade yrkesutbildningen (KY) bör uppgraderas så att också Sverige, i likhet med flera andra länder, får yrkes- eller fackhögskolor.

Luleå tekniska universitet spelar en särskild roll som motor i Norrbotten, och särskilda resurser måste satsas så att universitetet kan utvecklas. Vid universitetets kvalitetsarbete ska distansutbildningarna särskilt beaktas. Inte minst viktigt är att resurser prioriteras på ett sådant sätt att forskningen vid universitet kan utvecklas. En internationellt erkänd forskning är grunden för en konkurrenskraftig grundutbildning.

Rättsväsendet

Precis som i övriga delar av landet är rättsväsendet i Norrbotten satt under mycket hård press. Under den föregående socialdemokratiska regeringen har polisstationer lagts ned och tingsrätter avvecklats. Många människor känner stor oro för statens förmåga att skydda dem mot brott.

Kommuninvånarna i flera av Sveriges mindre kommuner känner oro för sin rättstrygghet. Företagarna känner oro för att utsättas för fler inbrott. Redan i dag drabbas företagare som haft många inbrott av svårigheter när de ska försäkra sina företag. Det riskerar att leda till att befolkning i landets mindre kommuner flyttar till platser, där de kan känna sig trygga. På sikt vore detta givetvis förödande för de små kommunerna.

Fel! Okänt namn på

Den omfattande tingsrättsnedläggning som den tidigare socialdemokratiska regeringen genomförde har urgröpt rättsäkerheten. I ett län som har så långa avstånd som Norrbotten är en väl utbyggd tingsrättsorganisation en mycket viktig del i ett rättssamhälle.

Rättspolitikerna måste läggas om. Den nya regeringen har också aviserat att det blir nya tag i frågor som rör medborgarnas skydd mot brott. Det blir en tydligare satsning på att ge Sverige, och därigenom Norrbotten, fler poliser. Fler poliser är viktigt för att öka kraften i det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet. Norrbotten behöver näropoliser, inte fjärrpoliser.

Kommunikationer

I Norrbotten, liksom i andra delar av landet som präglas av långa avstånd, är bilen en nödvändighet för att få livet att gå ihop. Bilen är ett viktigt redskap i arbetspendlingen. I en tid av hög arbetslöshet är bilen en nödvändighet för att öka arbetskraftens rörlighet och underlätta för fler människor att komma i arbete. Är kostnaderna för att äga och köra bil för höga kan det i extremfall innebära att arbetssökande tvingas tacka nej till ett arbete som ligger för långt från hemmet.

Även turistnäringen drabbas av höga bensinpriser. Det blir dyrare för turisterna att ta sig till Norrbotten, samtidigt som företagen själva får högre kostnader. Därmed finns en uppenbar risk att antalet turister minskar. Den s.k. gröna skatteväxlingen som den förra regeringen tillsammans med sina stödpartier bedrev fungerade inte i Norrbotten. Norrbottningar kan inte ställa bilen för att i stället ta bussen eller tunnelbanan; de kollektiva kommunikationer som exempelvis finns i Stockholm finns inte i Norrbotten.

Den trafikpolitik som tidigare har förts i Sverige har varit under all kritik. Bilismen ska inte skattas ihjäl; det är bättre att t.ex. satsa på forskning kring alternativa drivmedel. Därför är det, ur bl.a. en norrbottnisk synvinkel, glädjande att regeringen i detta avseende har signalerat en annan politik än den föregående. Det är inte bara privatbilisterna som har en tung skattebörd att bära, det har även transporteringen och all den tunga industri som måste transportera sina produkter med lastbil – exempelvis skogsnäringen.

Många av vägarna i Norrbotten håller en oacceptabelt låg standard. Ett väl utbyggt och välunderhållet vägnät är av fundamental betydelse såväl för privatpersoner som för företag. Det enskilda vägnätet med statsbidrag är nästan lika stort som det statliga. En miljon människor använder det vägnätet varje dag och mer än hälften av det utnyttjas för näringslivets transporter. Bra och väl underhållna enskilda vägar är därför lika viktigt som tillgången till drivmedel i Norrbotten. Då kollektivtrafik inte finns i många delar av regionen måste regeringen ur trafiksäkerhetssynpunkt satsa på bra och säkra vägar, även på de enskilda vägarna.

Sverige har en av Västeuropas äldsta bilparker. Det är beklagligt från såväl trafiksäkerhets- som miljösynpunkt. Utvecklingen av säkerheten i bilar går mycket snabbt. Det har medfört att det har blivit relativt betydande skillnader

Fel! Okänt namn på

mellan äldre och nyare bilar. Det vore således en välgärning i fråga om trafik-säkerheten om en större förnyelse av den svenska bilparken kunde äga rum. Äldre bilar har inte sällan i förhållande till nyare bilar relativt stora miljöpå-verkande utsläpp. En viktig åtgärd för att få till stånd en förnyelse av bilpar-ken vore att höja skrotningspremien. Skrotningspremien i dag är inte tillräck-ligt hög för att motivera bilägare att skrota sina gamla bilar.

Den finska röda oljan är billig i förhållande till den svenska oljan. Den har lett till en omfattande smuggling över gränsen mellan Finland och Sverige. Den nuvarande situationen är orimlig och saknar folklig legitimitet. Lösning-en på problemen är inte mer av repression, kontroll och straffåtgärder utan att den grundläggande skillnaden i skattebelastning mellan de två länderna ut-jämnas. Det måste vara en viktig uppgift för statsmakterna att åstadkomma en sådan utjämning i skattebelastningen.

Norrbotten är beroende av en väl fungerande flygtrafik för att länet ska kunna locka till sig fler företagsetableringar, för att människor ska kunna bo där de vill och för att turistnäringen ska kunna fortsätta att växa och utveck-las. Det är angeläget att inte nya skatter och pålagor slår ut väl fungerande transportlösningar, exempelvis i de kommuner där det i dagsläget finns kon-kurrerande flyglinjer.

Det är i sammanhanget väsentligt att poängtera att upphandlingen av Norr-landstrafiken måste fungera på ett nöjaktigt sätt. Den obeslutsamhet och oskicklighet i upphandling som har förekommit har drabbat näringsliv och boende i de delar av landet där väl fungerande flygkommunikationer är helt avgörande för ortens överlevnad. Det är därför viktigt att utreda hur och av vem upphandlingen i framtiden ska genomföras.

Stockholm den 26 oktober 2006

Tobias Krantz (fp)